

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštni predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrt leta
12 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Čekoval
račun: Ljubljana 12.042. — Ro-
kopisi se ne vračajo. — Ne-
frankirana pisma se ne spre-
jemajo. — Rokopisi naj se
pošiljajo le na poštni predal
št. 115, Ljubljana I.

Leto I.

V Ljubljani, dne 13. oktobra 1934

Štev. 33.

NJ. VEL. KRALJ ALEKSANDER I.

V neizmerni boilesti in nemi grozi so se stisnila srca vseh zvestih Jugoslovanov, ko je planila iz francoskega sredozemskega pristanišča Marseilla v svet grozna, pretresljiva vest, da je padel kot žrtev zločinskega atentatorja veliki jugoslovanski vladar, naš junaški kralj Aleksander I.

Ta strašna novica, kateri sprva nihče ni mogel in hotel verjeti, je z bliskovito naglico preletela vso Jugoslavijo in ves svet. Nepopisna bolečina je strla ves narod od Triglava do Vardarja v najglobljo žalost in štirinajst milijonov zvestih Jugoslovanskih src je zakrvavelo in zaplakalo ob tej neizmerni, nenadomestljivi izgubi.

Vsa širna Jugoslavija tone v mraku splošne žalosti in se globoko upognjena pod tem najtežjim udarcem usode klanja spominu svojega največjega sinu, svojega velikega kralja Aleksandra I.

Naš vzvišeni vladar je padel kot mučenik velike ideje miru in bratskega sožitja med narodi v trenutku, ko je stopal na svobodna tla zavezniške Francije, kjer ga je čakal triumfalen sprejem vsega francoskega naroda. Neizpolnjena je ostala v prestreljenem najblažjem jugoslovanskem srcu zadnja topla želja in vzvišena zamisel, kako še bolj utrditi mednarodni mir in kako čim popolneje služiti svojemu narodu na njegovi poti k napredku in lepšemu, boljšemu življenju.

Nj. Vel. kralj Aleksander I. je mrtev!

Toda mrtvo je le njegovo izmučeno telo, ki je moralo v dolgoletnih osvobodilnih vojnah in nečloveških vojnih grozotah prenesti najtežje trpljenje in najbridkejšo preizkušnjo.

Večno živ in svetel pa bo ostal med nami veliki, silni in pravični duh nepozabnega in neprežaljivega vladarja, čigar vse življenje, delo in hotenje je bilo posvečeno zgolj narodu, domovini in njuni čim srečnejši bodočnosti.

Jasno pot nam je začrtal naš blagopokojni kralj v bodoče dni. S strumnim, zanesljivim korakom je stopil na njo in nas, sam neustrašeno na čelu, povedel s sigurno roko po njej. Strti in klonjene glave smo se ustavili v trenutku tragične smrti svojega

velikega vodnika in za kratek hip nepopisne boilesti in neme žalosti je utihnil čvrsti korak našega pohoda.

To pa le za ta hip dolžne pietete in iskrene tuge. Zakaj zvesto sledeči zadnji oporoki z usten umirajočega kralja:

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

bomo morali vnovič v korak k onemu vzvišenemu cilju, za katerega je padla najsvetejša in najtežja žrtev med jugoslovanskimi štirinajstimi milijoni!

Ob mrtvem truplu svojega največjega narodnega kralja, svojega osvoboditelja in uedinitelja, prisegamo vsi pravi, zvesti in zavedni sinovi skupne domovine Jugoslavije, da ne bomo niti za hip krenili z njegove poti in da bomo v vsem svojem delu, mišljenju in čuvstvovanju zvesto izpolnjevali njegovo sveto oporoko!

Z njegovim modrim in junaškim duhom v čistih, vernih srcih, z njegovim pogumom v žilah in pesteh ter z njegovim najsvetlejšim ciljem v očeh bomo skušali postati vredni njegove najdragocenejše žrtve, ki jo je položil na zavezniških francoskih tleh za blagor človeštva, za zmago miru in ljubezni, za dobrobit in procvit svojega naroda in velike Jugoslavije!

Ob mrtvaškem odru svojega največjega državnika in najboljšega očeta kleči vsa Jugoslavija in izreka v ponižni molitvi svojo najiskrenejšo, najsvetejšo željo:

»Naj bi rodila ta najdragocenejša žrtev slogo in bratstvo med vsemi Jugoslovani, da bomo čim prej dosegli oni veliki cilj, za katerega je žrtvoval svoje mlado življenje naš veliki kralj Aleksander I.

Naj milostljivi Bog vlije tolažbe in utehe v ranjena srca Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. Vel. kralja Petra II., Nj. Vis. kraljevičev Tomislava in Andreja ter ostalih članov vzvišenega kraljevskega doma, s katerimi deli žalost in boleost ves narod Jugoslavije!

Mi vsi pa na delo in izpolnjevanje kraljeve oporo-

roke:

»ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!«

VEČNA SLAVA NESMRTNEMU KRALJU ALEKSANDRU I. KARADJORDJEVIČU!

Jugoslovanskemu narodu! Živel Nj. Vel. kralj Peter II.

Naš veliki kralj Aleksander I. je padel 9. oktobra ob 4. popoldne v Marseillu kot žrtev podlega atentata.

S svojo krvjo je kralj mučeniško zapečatil delo za mir, radi katerega se je napotil v zavezniško Francijo.

Kraljevska vlada, vojska in mornarica so položili prisego zvestobe Nj. Vel. kralju Petru II.

Vlada kraljevine Jugoslavije, ki vrši začasno na osnovi člena 45. ustave kraljevsko oblast, je sklicala narodno predstavništvo k skupnemu zasedanju na dan 11. oktobra, da položi prisego v zmislu čl. 59. in čl. 42. ustave.

S svojimi zadnjimi besedami, ki jih je blagopokojni kralj umirajoč jedva izgovoril, je v svojem neizmernem rodoljublju zapustil našemu narodu tole sporočilo:

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«

Kraljevska vlada poziva ves jugoslovanski narod, da to sveto zapoved zvesto in spoštljivo izpolni.

V Beogradu, dne 9. oktobra 1934.

Predsednik ministrskega sveta M. T. Uzunović, s. r.; kmetijski minister in zastopnik zunanjega ministra dr. Dragutin Kojić, s. r.; prosvetni minister dr. Ilija Šumenković, s. r.; pravosodni minister Božidar Maksimović, s. r.; minister za telesno vzgojo naroda dr. Grga Anđelinović, s. r.; minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović, s. r.; finančni minister dr. M. Djordjević, s. r.; minister za gradnje dr. Stjepan Srkulj, s. r.; notranji minister Živojin Lazić, s. r.; minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. F. Novak, s. r.; minister vojske in mornarice armijski general M. Milovanović, s. r.; minister za gozdove in rudnike dr. Ulmanskij, s. r.; prometni minister Ognjen Kuzmanović, s. r.

Zadnja volja velikega kralja

Beograd, 10. oktobra.

Sestavljeno v kraljevskem dvoru na Dedinju, dne 9. oktobra 1934 ob 20. uri.

Na povabilo Njegovega kraljevskega Visočanstva kneza Pavla so prišli v dvor: predsednik ministrskega sveta g. Nik. T. Uzunović, upravnik dvora g. Manojlo Lazarević in poveljnik kraljeve garde armijski general g. P. R. Živković. Prisoten je bil tudi prvi adjutant Nj. Vel. kralja divizijski general g. Mil. J. Ječmenić.

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je sporočil prisotnim, da je od zunanjega ministra g. Bogoljuba Jevtića in maršala dvora g. Dimitrijevića prejel iz Marseilla brzoglasno poročilo o atentatu na Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in da je Nj. Vel. kralj podlegel.

Po tem sporočilu je Nj. kraljevsko Visočanstvo knez Pavle izročil predsedniku ministrskega sveta g. N. Uzunoviću v prisotnosti gori navedenih kuverto z napisom:

»To je lastnoročna listina, ki sem jo napisal na osnovi člena 42. ustave kraljevine Jugoslavije od 3. septembra 1931. leta.

Aleksander.

G. ministrskemu predsedniku! Ta kuverta je zaprta in zapečatena z dvema pečatom iz rdečega voska, na katerih je vtisnjen grb kraljevega doma.

Predsednik ministrskega sveta gosp. N. T. Uzunović je v prisotnosti Nj. kraljevega Visočanstva kneza Pavla in gori navedenih odprl kuvertu in v njej našel na modri poli konceptnega papirja akt, podpisan lastnoročno po Nj. Vel. kralju, ki se glasi:

Sestavljeno 5. januarja 1934 na Bledu.

Po svobodni volji in v svojem najboljšem prepričanju, da

s tem najbolje služim interesom svoje mile domovine, kraljevine Jugoslavije, svojega dragega naroda in svojega kraljevskega doma:

Odrejam na osnovi čl. 42. ustave kraljevine Jugoslavije, da za primer, da prestolonaslednik iz vzrokov naštetih v čl. 41. ustave, ne more vršiti kraljevske oblasti, vrše namestniško oblast:

1. NJ. KRALJEVO VIŠOČANSTVO KNEZ PAVLE KARAGJORGJE;

2. DR. RADENKO STANKOVIĆ, SENATOR IN MINISTER PROSVETE;

3. DR. IVO N. PEROVIĆ, BAN SAVSKE BANOVINE.

Kot namestnika za kneza Pavla določam armijskega generala Vojislava Tomića, poveljnika Beograda;

kot namestnika za dr. Radenka Stankovića določam Jovana Banjanina, senatorja;

kot namestnika dr. Perovića določam dr. Zeca, senatorja.

Ta akt sem napisal in podpisal lastnoročno v dveh izvirkih, od katerih bo enega hranila Nj. Vel. kraljica, drugega predsednik ministrskega sveta.

Oba izvoda tega akta sta kuvertirana in zapečatena z mojim podpisom.

Aleksander Karagjorjević, kralj Jugoslavije.

Temu protokolu se priloži pravkar navedeni akt od 5. januarja 1934 leta z Bleda.

Prečitali smo in overovali:

Pavle, s. r., predsednik min. sveta Nikola T. Uzunović, uprav. mesta Beograda Man. Lazarević, poveljnik kraljeve garde Peter R. Živković, I. adj. Nj. Vel. kralja diviz. general N. J. Ječmenić.

Iz kabineta predsednika min. sveta št. 220 od 9. oktobra 1934 leta.

Kako je umrl kralj-junak

Jugoslovanski rušilec »Dubrovnik« je z visokim kraljevskim gostom priplul v marseillsko pristanišče ob 4. popoldne. Na krov »Dubrovnika« je takoj prišel francoski zunanji minister Barthou, ki je v imenu predsednika francoske republike Lebruna pozdravil Nj. Vel. kralja. Nato se je podal Nj. Vel. kralj na francosko admiralsko ladjo, na kateri se je nahajal francoski mornariški minister Pietri. Medtem sta prispela na francosko generalno ladjo tudi jugoslovanski zunanji minister Jevtić in minister dvora Antić.

Po medsebojnih pozdravih so se visoki gostje odpeljali na kopno, kjer so jih čakali na okrašenem pomolu ostali zastopniki oblasti. Nj. Vel. kralj se je sijajno razpoloženo z vsemi pozdravi. Ogromne množice francoskega naroda, ki so bile zbrane v luki, so navdušeno pozdravljale velikega zaveznika in prijatelja Francije.

Takoj nato so visoki gostje sedli v avtomobile in se odpeljali proti prefekturi, kjer bi moral biti serviran lunch kraljevskemu gostu. Med viharimi ovacijami, katerim je Nj. Vel. kralj smeje in radostno odzdravljaj, so avtomobili drčali proti središču mesta. V avtomobilu ob Nj. Vel. kralju je sedel francoski zunanji minister Barthou, spredaj pred Nj. Vel. kraljem pa general Georges kot zastopnik francoskega generalissima generala Weyganda. Ko so avtomobili prispeli na trg pred marseillsko borzo in zavili na voglu v ulico kralja Alberta, je iz množice skočil atentator, se zagnal na pločnik kraljevskega avtomobila in z bliskovit naglico oddal 10 strel na kralja Aleksandra in njegova spremljevalca. Trije strelji so zadeli Nj. Vel. kralja, in sicer eden v želodec, drugi v desno stran pljuč, tretji pa v desno roko. Prva dva strela sta bila smrtonosna. Ostali strelji so smrtno ranili Barthouja, nevarno pa generala Georges, ki še zmeraj leži v neki marsejski bolnici.

Atentator je še na tleh ležeč streljal in pri tem ranil dva stražnika in neko žensko. Nato je hotel streljati na samega sebe, vendar pa je policija to preprečila.

Medtem so avtomobili naglo odbrzeli v prefekturo, množice pred borzo pa se je polastila silna zmeda, ki je trajala dve do tri minute.

Atentator se zove Peter Kelemen, rojen dne 9. novembra 1898 v Zagrebu in je po poklicu trgovec. Kelemen je zapustil Zagreb 30. maja t. l. ter je prišel 28. septembra v Francijo.

Splošna narodna žalost pričenja 9. oktobra 1934 in traja šest mesecev do 9. aprila 1935. Podroben spored bo objavljen naknadno.

Medtem so avtomobili naglo odbrzeli v prefekturo, množice pred borzo pa se je polastila silna zmeda, ki je trajala dve do tri minute.

Atentator se zove Peter Kelemen, rojen dne 9. novembra 1898 v Zagrebu in je po poklicu trgovec. Kelemen je zapustil Zagreb 30. maja t. l. ter je prišel 28. septembra v Francijo.

Po novejših poročilih je bil atentator Peter Kelemen takoj po atentatu od razjarjene množice ubit in strašno razmesarjen.

Ko je avtomobil z Nj. Vel. kraljem prispel v prefekturo, so zdravniki takoj nudili prvo pomoč težko ranjenemu vladarju, vendar je Nj. Vel. kralj ob 17.15 izdihnil.

V prefekturi je nastala silna žalost. Zastopniki oblasti, diplomacije, jugoslovanskih in francoskih častnikov so se obupani in žalostni zbrali okoli mrtvega kralja.

Nj. Vel. kralj Aleksander leži na mrtvaškem odru v policijski prefekturi. Oblečen je v generalno uniformo z odlikovanji, med njimi tudi z odlikovanjem legije časti. Preko njegovega trupla je razprostrta jugoslovenska trobojnica. Njegovo obličje je mirno. Ob mrtvaškem odru sta postavljeni dve častni straži.

Vse države so poslale dvorni pisarni in naši vladi prisrčne sožalne izjave.

Marseille, 10. oktobra. Jugoslovensko kraljico Marijo so pričakovali tu za 5. uro zjutraj. Nj. Vel. kraljica se bo s postaje takoj odpeljala na prefekturo, da poslednjič vidi truplo svojega soproga, blagopokojnega jugoslovenskega vladarja. Njegove zemске ostanke bodo nato prenesli v drug salon prefektore, kjer bo položen na mrtvaški oder tudi zunanji minister Barthou. Jutri bodo kraljevo truplo prepeljali na jugoslovensko vojno ladjo »Dubrovnik«, ki bo takoj odplula proti domovini.

Zemske ostanke Nj. Vel. kralja bo spremljalo po vsem Sredozemskem morju in Jadranu francosko vojno brodovje. Krsto

Nj. Vel. kraljica Marija bo odpotovala v Jugoslavijo z ekspresnim vlakom v spremstvu jugoslovenskega zunanjega ministra Jeftića in dvornega maršala Dimitrijevića.

Beograd, 10. oktobra. Državni odbor za pogreb blagopokojnega kralja Aleksandra I. odreja:

Prenos zemskih ostankov blagopokojnega Nj. Vel. kralja Aleksandra I. na vojno ladjo »Dubrovnik« v Marseilleu in prevoz v domovino se objavi v prestolnici in v sedežih banskih uprav s topovskimi streli vsakih pet minut od 16. do 18. na dan 10. oktobra 1934. Razen tega bodo v prestolnici in v vsej kraljevini zvonili zvonovi v vseh cerkvah vsako uro po pet minut vsakega dne vse do pogreba. V džamijah in sinagogah bo to objavljeno na način običajen v dotičnih verah.

Tudi minister Barthou umrl

Zunanji minister Barthou je mrtev. Strel, ki ga je zadel, mu je raztrgal arterijo na nogi in je Barthou podlegel rani, medtem ko so poskušali izvesti pri njem transfuzijo krvi. Tudi rane generala Georgea, ki je bil pridružen kralju Aleksandru, so smrtno nevarne. Med ranjenimi je tudi francoski admiral Berthelot. Francoskega zunanjega ministra Barthouja so po atentatu takoj prepeljali v bolnico, kjer so zdravniki sklenili, da mu bodo amputirali levo spodnjo laket, ker jo je krogla popolnoma razmesarila. Stanje Barthouja je bilo takrat še zadovoljivo. Med operacijo pa so nastale krvavitve, tako da je bila potrebna transfuzija krvi, ki jo je bilo treba celo ponoviti. Kljub temu pa se je njegovo stanje stalno slabšalo, srce je prenehalo delovati in Barthou je ob 18.40 umrl.

Proglas banske uprave

Državni odbor za pokop je odredil, da se bo objava smrti Nj. Vel. Kralja Aleksandra izvršila v prestolnici in v vseh krajih z zvonjenjem vseh zvonov po vseh cerkvah dne 10. t. m. in nato po ponovno od dneva, ko bo telo blagopokojnega kralja prispelo v domovino, do dneva pokopa. Zvonilo se bo vsako uro pet minut od 6. ure zjutraj do 18. popoldne. Vse šole ne bodo imele pouka danes, dne 10. t. m. Na vseh javnih zgradbah se izobesijo črne zastave do nadaljne odredbe. Vsi državni uradniki položijo danes, 10. t. m. prisego zvestobe novemu kralju Petru II. po predpisu zakona o uradnikih.

Sklicanje Narodnega predstavništva

Narodna skupščina in senat sta sklicana za četrtek, 11. oktobra.

Prisega novemu kralju

Vojska, mornarica in državno uradništvo so že prisegli zvestobo novemu kralju Nj. Vel. Petru II.

Slava kralju — živel kralj!

Iz knjige življenja pokojnega kralja.

Po komaj 45 letih trpljenja, zlih preizkušenj in nadčloveških naporov polnega življenja lega po nasilni, tragični smrti v mnogo, mnogo prezgodnji grob naš veliki kralj Aleksander I.

Rodil se je veliki pokojnik dne 17. decembra leta 1888. kot četrti sin takratnega kneza Petra Karadjordjevića in kneginje Ljubice Zorke, hčerke črnogorskega kralja Nikole. Svojo znano visoko izobrazbo je prejemal najprej na dvoru pokojnega ruskega carja Nikolaja II. in pozneje v Ženevi, v balkanski vojni pa je že nastopil z velikimi uspehi in zmagami kot vojskovodja. Vsa težka dolžnost in odgovornost vladarja je legla na njegove rame 12. junija leta 1914., ko je bil postavljen zaradi bolehnosti svojega visokega očeta kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja za regenta in vršilca kraljevske oblasti v kraljevini Srbiji. V svetovni vojni je v obupni obrambi vodil svojo junaško vojsko napram silni sovražnikovi premoči, s svojimi zvestimi borci je delil grozote albanske Golgote in slavo vročega preboja solunske fronte, nakar je 1. decembra 1918. uresničil veliki sen milijonov Jugoslovancev in jih ujedini v mladi, močni Jugoslaviji. Po smrti svojega blagopokojnega očeta je postal dne 16. avgusta leta 1921. tudi formalno kralj Jugoslavije. S svojim modrim vladanjem je umel čisto reševati državo v nevarnih trenutkih in s svojim zgodovinskim manifestom je dne 6. januarja leta 1929. napravil energičen konec vsem zmedenim notranjim razmeram, razdiranjem strankarskim in plemenskim strastem, ki so grozile razrušiti komaj postavljeno državno zgradbo Jugoslavije. Kot velik zagovornik in cenitelj resnične demokracije je že leta 1931. odredil ponovno uvedbo parlamentarizma, v razvoju katerega je prišel narod končno tudi do dveh političnih strank in so bili na bližnjem vidiku pomembni dogodki v nadaljnjem političnem, gospodarskem, kulturnem in socialnem življenju ter napredku Jugoslavije.

Žal je hotela usoda drugače. Krog izdajalca domovine in naroda so pretrgale nit življenja največjemu Jugoslovancu, našemu narodnemu kralju Aleksandru I. v trenutku, ko se je bližal zaključku in izvršitvi svoje velike državniške zamisli.

Srčna kri našega kralja, mučenika svete ideje miru in blagostanja narodov, je oškropila svobodna tla zavezniške Francije in iz nje bodo pognale nove, še trdnjše korenine bratstva, enakopravnosti, svobode in sodelovanja narodov Francije in Jugoslavije.

Poročil se je pokojni vladar dne 8. junija leta 1922. z rumunsko princeso Marijo, ki mu je podarila troje čvrstih kraljevičev, sedanjega kralja Petra II. dne 6. septembra leta 1923., kraljeviča Tomislava dne 9. januarja leta 1928. in kraljeviča Andreja 28. junija leta 1929. In v ta srečen kraljevski dom je sedaj stopila smrt na tako krut, nečloveški način.

Vetna slava in spomin neprežaljenemu velikemu kralju Aleksandru I. Karadjordjeviću!

Novi kralj Nj. Vel. Peter II.

Klic usode, naroda in domovine je poklical v trenutku najgloblje narodne žalosti na prestol Jugoslavije dosedanjega prestolonaslednika in sedanjega kralja Nj. Vel. Petra II. V zavesti vse teže sedanjih dni in v nemajni zvestobi do svoje narodne vladarske dinastije Karadjordjevičev so se uprle oči vseh jugoslovanskih državljanov v mladega, še nedoletnega bodočega vladarja, čigar vladarske posle bo do njegove polnoletnosti v smislu ustave vršil poseben regentski svet, postavljen še v oporoki blagopokojnega kralja Aleksandra I.

Ob prvem vstopu v svet, ko je odpotoval na Angleško po končani osnovni šoli v nadaljnji študij, je moral preboleti mladi kralj Peter II. najtežji udarec, ki ga je mogel zadeti, da je na tako strašen način izgubil svojega velikega očeta in najmodrejšega vzgojitelja. S tem trenutkom so legle na mladega kralja prezgodnje skrbi, ki bi mu bile sicer še dolgo, dolgo prihranjene. Ni ob njem več one čvrste vladarske roke, ki ga je znala tako večje in dobrotno uvajati v trpko stvarnost življenja. Toda mlademu kralju naj bo v tolažbo ob nenadomestljivi izgubi globoka zavest, da stoji za njim in zanj ves zvesti narod širom prostrane Jugoslavije, ki mu je prisegal zvestobo in udanost ter ju bo tudi držal enako trdno, kakor blagopokojnemu kraljevskemu očetu Aleksandru I.

Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.!

Naš kongres preložen

Zaradi splošnega narodnega žalovanja ob tragični smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in z ozirom na novo nastale razmere, se prvi državni kongres Jugoslovanske narodne stranke, ki bi se naj vršil 14. oktobra t. l. v Beogradu, odpoveduje in prelaga na nedoločen čas.

O tem se tem potom obveščajo vsi delegati in ostali priglašenci.

Obenem pa se naprošajo vsi priglašenci, da pošljejo takoj, ko bo določen novi termin kongresa, svoje izjave o obnovitvi prvotne prijave o udeležbi na kongresu. Obenem naj vsi zaupniki in krajevne organizacije sprejemajo še nove priglasence in priglasenke.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1934.

Akcijski odbor

Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo
v Ljubljani, Dalmatinova ulica 11.

Poštni predal št. 115.

usmiljenja na cesto kot žrtve moderne tehnike in »kulture« — prokletstva.

Zamajali so se naši, nekdanji tako ponosni kmečki domovi kakor ob potresu, in v smrtnih krčih sta se jeli zvijati tudi naši, nekdanji tako cvetoči trgovina in obrt. Neizprosna in divja borba za življenjski obstoj je naposled tudi dovela množice do krutega spoznanja, da si je te pisane politične pregraje zamislil v svoj dobiček edinole nenasitni demon — mednarodni kapital. V stajah je završalo, plotovi so se lomili, grozil je že besen udar...

Premirje?!
Ah, ne! Mednarodni kapital s svojimi političnimi slugami se je le previdno umaknil v svoj trustovski in kartelski grad, kjer je brez hrupa in skrivaj znova pričel kovati svoje peklenke naklepe.

Poslal pa je medtem med ogorčeno, prevarano ljudstvo svojo, v narodno nošo našemljeno in načičkano parlamentarno, zloglasno »Abecedarko« z nalogo, naj poskuša zopet zapeljivati neuki, le pošteno misleči narod s svojimi rafiniranimi sladkostmi. Iz grajskega obzidja pa so jeli zopet polagoma lezti na dan oni stari politični mešetarji in postreščki, ki so na vso sapo zagovarjali in hvalili nedolžnost ter »poštene namene« svoje stare, izžite device — parlamentarke... Da je bil prevod še pestrejši, ni manjkalo tudi glasnih trobentačev iz jutrove dežele in pa moderne

»zvezde« — korupcije. Od te družbe je vel oster duh parfuma iz zaloge znane trdke Kadić & Kradić. Izžiti in lahkoživi politični starci so se kar valjali v prahu pred »svetovno veledamo« — Korupcijo. Slišati je bilo navdušene prispege večne zvestobe itd.

Toda mlajši rod, ki se mu hoče svobode na trdnem temelju človečanskih pravic, je z gnusom in prezirjem obsodil te komedije. Strnil se je v mogočno fronto ter pod čistim ponosnim praporom Jugoslovanske narodne stranke pričel pohod in predor s svežim elanom v najgloblje plasti naroda, oznanjujoč mu: Svobodo, Pravico, Enakopravnost, Mir in Ljubezen!

In glej! Z vztrajno voljo in resnim hotenjem se je tej naši borbeni armadi posrečilo doseči, da si bo že v bližnjih dneh postavila granitni temelj svoji organizaciji, in to temelj, ki ga bodo gradile žilave roke samih mladih, neustrašnih in poštenih zidarjev, pravih narodnjakov in rodoljubov.

Vsa poštena javnost se odkrito veseli tega uspešnega napredka in v duhu vzklika tem mnogoštevilnim nesebičnim pionirjem nove, boljše bodočnosti:

»Pomozi Bog, bratje! Sreča janaška in naša ljubeča srca so z vami! Neustrašeno pojdite v vroči boj, ki vas še čaka, v boj za staro pravdo! Naj vas pri vašem delu vodi duh naših pradedov in Matije Gubca! Bratje, delajte! Bratje, zidajte!«

Nekaj žalostnih števil

Lansko leto je pomrlo od lakote po vsem svetu okrog 2 milijona 400.000 ljudi. V istem času je šlo zaradi bede prostovoljno v smrt okrog 1.220.000 oseb. Da so se pa mogle vzdrževati visoke kartelske cene hranil in živil, so se pa živila uničevala v naslednjih množinah: Žita je bilo uničenega 568.000 vagonov, riža 144.000 vagonov, kave 267.000 vreč, sladkorja 25.000 stotov. Sezgal se je žita 423.000 vagonov, mesa se je uničilo v obliki konzerv 560.000 stotov in v svežem stanju 14.500 stotov. Izračunano je, da bi samo z zgoraj omenjenimi uničenimi živilih lahko rešili in preživeli 67 % prej naštetih bednih, obupanih ljudi...

Državni dolgovi sveta znašajo 4 bilijone 300 milijard dinarjev. Toda teh strašnih števil še ni konec, kajti pomisliti je treba,

da izdajajo vse te države kljub temu vsak dan po 1 milijardo, toda ne za kruh, obleko in podporo brezposelnim, temveč za — topove, tanke in tem podobne strahotne pošasti, za najstrupenejšje pline in vsakovrstne bakterije, ki naj pokončajo človeka. Živali, rastlinstvo in sploh vse, kar je živo; kratko povedano: popolnoma naj se uniči ves svet!

Ali je morda še vse premalo, da ogromna armada 11 milijonov okostnjakov samo v svetovni vojni padlih borec strši po brezmejnih bivših bojnih poljanah pokvarjene, izprijene Evrope?!

Ali še ni dovolj, da skoraj 400 milijonov brezposelnikov duševno in telesno hira ter propada kot žrtev sedanje moderne kulture — brez srca?!

Poglejmo pa si nekoliko bližje življenje v naši domovini.

V naši državi se popije na leto po 350 milijonov litrov vina, po 100 milijonov litrov piva in po 100 milijonov litrov žganja! »Izkupiček« te ogromne potrošnje znaša skoraj toliko, kolikor naš celotni davek, to je 6 milijard dinarjev! Obenem pa zeva na narodnem telesu ogromna, gnijoča rana, iz katere zre 40 tisoč neozdravljivih, kroničnih pijancev in cel polk najnevarnejših kriminalnih tipov!

Pa naj še kdo reče, da nismo »varčnici« in »vredni potomci očaka« — Noeta? (Namreč zato, ker pridno vozimo »barko«.)

Imamo pa v naši državi tudi 40.000 gostiln, tako da pride na vsakih 350 prebivalcev po ena.

Poudariti pa moramo takoj pri tem, da imamo pri nas tudi 6000 sol in pride na vsakih 2600 prebivalcev po ena! Mar nismo dovolj napredni in kulturni?!

Pojdimo še nekoliko na ogled naših razmer. V naši lepi Jugoslaviji, prepolni najlepših in najidealnejših klimatskih in drugih zdravilišč, umira vsako leto nad 40.000 oseb za jetiko. To se pravi: po 110 vsak dan! Na vsakih 350 prebivalcev prihaja po 1, grobu zapisan jetičnik. Za pobijanje te zavrtnate morilke našega naroda izdaja pristojno ministrstvo na leto po 60 milijonov dinarjev. — Brez komentarja!

Brezposelnih imamo pri nas okrog 300.000, zato pa je zaposlenih v naših podjetjih »samo« 40.000 tujcev, katerih redni dohodki znašajo po 5 do 10-krat več, kakor dohodki domačih delavcev in nameščencev.

V naši državi je okrog 4000 industrijskih podjetij. Od teh pripada domačim ljudem in domačemu kapitalu samo 300 do 400 podjetij, vsa ostala podjetja so pa v rokah tujcev in tujega, večinoma židovskega in Jugoslaviji celo nad vse sovražnega kapitala!

In tako dalje in tako dalje in tako dalje...

Kmetova stiska

K našemu članku pod naslovom »Kmetova stiska« ne pozna padanja, temveč se nasprotno zvišuje in postruje v 27. številku »Edinosti« nam je mestno načelstvo v Ljubljani poslalo naslednji popravek:

»Takse, uvoznine, mitnine, tržne pristojbine in tehtnine niso v mestu ljubljanskem nobena samolastna občinska davščina, ker so sklenjene po tozadevnih predpisih in od ministrstva za finance v soglasju predsednika ministrskega sveta odobrene.

Trditve, da so uvozne mitnine višje, kakor vsi davki ali celo slabe letine, ker znašajo povprečno 20—25 % vrednosti uvoženega blaga oziroma izkupička, ne odgovarja dejstvu, ker znaša povprečna pripadajoča trošarina, ki pa jo najmanj do polovice plača ljubljanski konsument, od 1 do 3 % vrednosti blaga.

Dalje ni resnica, kakor trdite v Vašem listu, da plača kmet občinske trošarine za neprodane pridelke, ki jih zopet izvažajo.

Res pa je, da se mu za take izvožene količine deponirana količina povrne ter je ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada izdalo z okrožnico 1667 od 17. oktobra 1930. linijskim uradom potrebna navodila, mestno načelstvo je pa v notici, objavljeni v štev. 221 dnevnika »Slovenec« dne 29. septembra 1932, ponovno opozorilo na to ugodnost.

Da ne manjka občinski upravi mesta Ljubljane človečanske

Za staro pravdo!

Kakor sleherno zlo na tem svetu, tako ima tudi sedanja gospodarska kriza vsaj to dobro stran, da je v tej splošni narodni nesreči dovedla do zbližanja med sloji in stanovi našega malega človeka. Kajti umetni razredni mejniki padajo, namesto njih pa raste med dosedanjimi »izločenci« zavest, da si bo le v skupni borbi mogoče izvojevati blagostanje ter si zgraditi pot v srečnejšo in boljše bodočnost. Da! Le v skupni borbi bo mogoče premagati tudi onega največjega intriganca in zalezovalca, ki je znal v svoj dobiček razdvajati našega malega človeka dolgo vrsto let.

Deli in vladaj! To je bilo že od nekdaj geslo za njegov satanski načrt. V dosego tega je pošiljal med poštene in lahkoverni narod razne politične mešetarje, ki so v družbi

našemljenih strankarskih kreatur imeli edini cilj, da ustvarjajo med narodom čimvečje medsebojno sovraštvo, zdražbo in prepir. Od časa do časa je ta demon vrgel med ljudstvo pest zlata, kot slepilo in yabo za še večji razdor in medsebojno zavist. In tako so politične staje in pregraje rasle ter se blesketale v vseh mavričnih barvah. Moderni grajski gospod pa se je zadovoljivo hotal in božal svoje, že nekam bolj skušano zlato tele. Da, da, nakrmiti ga je bilo treba, pa čeprav od same požrešnosti počil. In tako je spustil zlato tele najprej v delavsko stajo, potem v kmečko, nato v obrtniško itd. Povsod je izsesavalo našega izgaranega človeka do poslednje kaplje sočne krvi...

Izmogane in izropane je pahnil tisoče in tisoče najbednejših brez

uvidevnosti in da ubogi kmet ni popolnoma brez zaštite, sledi iz tega, da so se zavzele za omejitve nedostatkne razne gospodarske korporacije itd. predvsem pa uprava sama, ki je na konkretno izražene želje znižala trošarino na poljske pridelke od leta 1930. do danes že za 40 odstotkov odobrene višine.

Iz vsega tega sledi, da se kmet ne izrablja na ljubljanskih mest-

nih mitnicah in da ljubljanska mestna občina namenoma ne prekinja že itak rahlo spleten kontakt med mestnim in podeželskim prebivalstvom.

Zupan in mestni načelnik:

Dr. Dinko Puc.

Svoje mnenje glede tega popravka in opis nekaterih točnih primerov za naše trditve bomo objavili v prihodnji številki. Uredništvo »Edinosti«.

Tudi krški okraj za Narodno stranko

Narodno trpljenje ne dopušča vestnim državljanom nobenega odlašanja in oklevanja. Vroči, iz dna duše prihajajoči klic naroda je pozval Jugoslovansko narodno stranko preteklo nedeljo, dne 7. oktobra tudi v krški okraj, kjer so se vršili ob sijajni udeležbi prebivalstva od blizu in daleč kar trije javni shodi.

Prvi shod je bil zjutraj ob 7. uri na trgu pred cerkvijo pri

SV. KRIŽU PRI KOSTANJEVICI

ki ga je otvoril in vodil g. Andrej Hribar od Sv. Križa. Glavni govornik, član Akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo g. Drago Kornhauser iz Ljubljane je zbranim ljudstvu nad vse jasno in podrobno razložil strankin program in razkril prave vzroke sedanje obupne krize, ki zlasti tesno duši naše podeželje. Navedel je celo vrsto kričev korupcijskih primerov iz našega sedanjega in polpreteklega javnega življenja in tudi najostreje ožigosal vse krivice ter vse odgovorne politične činitelje za te zločine, zagrešene nad narodom in državo ter njunim imetjem.

Ljudstvo je vsem izvajanjem govornika sledilo izredno pozorno in je izkazalo svoje soglasje in solidarnost v mišljenju ter prepričanju z glasnimi vzkliki ter ploskanjem.

Drugi shod je bil ob 11. uri v idiličnih

CERKLJAH OB KRKI

kjer je preprosto ljudstvo, ki je pa po sedanjih razmerah in neprilikah ter krivicah najbolj prizadeto in ki na lastni koži najneprijetnejše občuti vse blagodati, katere mu je naprtila nacionalna JRKD stranka, docela napolnilo prostrani trg pred cerkvijo.

Tukaj je vodil shod akademik g. Božo Pleterski, glavno poročilo o političnem položaju in razlago programa pa je podal g. Drago Kornhauser.

Isti govornik je popoldne ob 3. uri moral pohiteti še v

LESKOVEC PRI KRŠKEM

kjer se je zbrala na prostoru pred cerkvijo kljub za shod neprimerni uri in kljub najbesnejši protigigantaciji nasprotnikov iz vrst JRKD stranke velika množica ljudstva, ki je navdušeno odobraval program Jugoslovanske narodne stranke ter ostro obsojala razne korupcijske primere, ki so jih zagrešili razni pristaši JRKD oziroma novo krščne Jugoslovanske nacionalne stranke. Vse svoje navedbe je govornik podprl s stvarnimi dokazi. Shodu je predsedoval in ga vzorno vodil g. Franc Gunčar, vneti organizator Narodne stranke v krškem okraju.

Usoda revnih slovenskih deklet

Slovenska dekleta si že od nekdaj iščejo kruha po večjih mestih in so se zlasti po prevlatu zatekle v Zagreb in Beograd. Usoda teh naših deklet pa je naša moralna in nacionalna zadeva, ker se pogosto dogaja, da se naša nekleta izgublja na krivih potih in da se jim marsikje dogajajo velike krivice.

Najdejo se ljudje, ki trdijo, da Slovenke zato tako rade beže po svetu, ker so prelene, da bi obdelovale trdo domačo grudo in je prav zato njihov padec v nemoralno življenje lahko razumljiv. Drugi pa pravijo, da jih žene po svetu njihov veseli temperament in da v svoji otroški navadnosti iščejo — neznane sreče. Tretji pa lakonično izjavljajo, da jih silijo z doma v svet lakota, beda, pomanjkanje...

Veliko krivico delajo našemu narodu in njegovi časti vsi, ki tako slabo mislijo o naših slovenskih dekletih. Pač ne poznajo naših razmer in tudi ne vedo, da žene naša poštena in pridna dekleta v svet le nadvse kruti socialni kmečki red, ki je pri nas še danes tak, da težko kaznuje vse, ki niso pri hiši prvorojenci in prvorojenke. Prvi sin ali hči dobi navadno grunt in hišo, ostali pa odpravljajo in celico, če nimajo slučajno te sreče, da se še pravočasno poženijo oziroma po-

može. In tako gredo uboga slovenska dekleta v svet, kjer si služijo večinoma kot služkinje, kuharice, natakharice in pestunje svoj košček trdega vsakdanjega kruha. Naša dekleta najdemo v omenjenih težkih in trpljenj polnih poklicih zlasti v Zagrebu in Beogradu, pa tudi še nižje na jugu.

Vzrok, da se naša dekleta ne vračajo več pod rodni krov, je pa tudi še ta, da jih pade precejšnje število tudi v nesrečo. Znano je, da dekleta, ki jo tujina »osreči« za nezakonskim otrokom, ne upa več priti domov oziroma ne sme več domov; doživlja in trpi najtežje duševne in telesne muke ali se pa prodaja na ulicah za vsako ceno. Pogosto se tudi dogaja, da ostane najpoštenejše dekleta na cesti brez službe, izpostavljena na milost in nemilost vele mestnim pohotnežem in izpriencem. Bridka je usoda mnogih naših slovenskih deklet in grenak je skromni košček kruha, ki jim ga reže današnje življenje.

Dogajajo se pa tudi primeri, da prihajajo taka dekleta v toke trgovcev z belim blagom, ki jih prodajajo vse dotlej, dokler so le še količkaj zmožne služiti na ta način sramotno bogastvo svojemu gospodarju. Takim dekletom ostaja končno le še neza-

konsko dete, bolno telo in obupana duša kot edini nadomestek za izgubljeno srečo, otroško navadnost, poštenost in kipeče zdravje. O takih pustolovčinah in žalostih bi se dali pisati neizmerni romani brez konca in kraja...

Pa ne le v moralnem, temveč tudi v materialnem pogledu se naša dekleta nesramno izrabljajo in ponižujejo. Še danes se najdejo gospodarji in gospodinje, ki plačujejo svoje »bele sužnje« skrajno nizko, marsikdaj sploh nič in jim ne dajejo niti zadostne hrane. Le redki so taki, ki poznajo tudi za svojega posla srce in usmiljenje. Dokler je dekleta mlado in še kolikortoliko prikupljive zunanosti, še nekako dobi službo; ko se pa postara, nima svet zanjo nobenega kotička več. In prav v tem je tudi treba iskati vzroke, da naša izmučena in razočarana dekleta tako pogosto in v tako visokem številu beže iz življenja, da skačejo v vodo da se mečejo pod vlak in da pijejo strup...

Skrajni čas bi že bil, da bi tudi temu važnemu socialnemu vprašanju posvečali pristojni činitelji nekoliko več pozornosti! Saj je v drugih naprednih državah že davno urejeno tudi to važno vprašanje. Na vsak način je treba že končno tudi našim revnim dekletom, ki si služijo izven ožje domovine svoj trdi kruh, nuditi primerno zaščito njihovega obstoja.

Nič boljše se pa ne godi tudi onim našim dekletom, ki si po raznih tovarnah s trdim delom od ranega jutra do pozne noči ustvarjajo najskromnejše življenjske pogoje. Za smešno »napitnico« delajo tujemu kapitalistu navadno — tlako. Res je naravnost uganka, kako se vendar te reve morejo preživljati s plačico, ki bi zadoščala komaj za krmo gosposkega — kanarčka. Prostitucija in cela vrsta zločinov gre na rovaš teh razmer. Ali

se je mar čuditi dekletu, ki je mlado in v katerem življenje kar kipi, če se izgubi na cesti v nagonski želji, da se lahko vsaj dostojno in čedno obleče? Ali pa se je mar čuditi, da je naša kriminalna kronika prepolna primerov, ki niso našemu narodu niti najmanj v čast in ponos?!

Kako kruto in nesramno se v nekaterih tovarnah postopa z našimi delavskimi in kmečkimi dekleti, ni mogoče opisati in vpisati te krivice do neba, vpisati po masčevanju! Mimo vseh šikan, ki jih morajo prestajati naše delavke, so izpostavljene še vsestranskemu zlorabljanju s strani tujih, importiranih in »nenadomestljivih« mojstrov, katerih pohota kot posledica presitosti in sirove germanske nature meji že na sadizem. Če se pa drzne kako pošteno in odločno dekleta takemu nasilnežu in brezvestnežu zoperstaviti in primerno odkloniti njegovo »ljubeznivo« zahtevo, se že naslednjega dne prav zanesljivo znajde brez kruha in zasluzka na — cesti. Papir pa tudi ne more prenesti točne reprodukcije vseh najpestrejših psov in žaljivk, s katerimi obmetujejo ti spitanji tujerodni valpti naša pridna, ponižna in poštena slovenska dekleta.

In zato vprašujemo vse poklicane in vso pošteno javnost: »Ali mar še ni dovolj teptano, poniževano in zasramovano naše ubogo slovensko dekleta? Ali še ni dovolj tujčevskega blata na našem narodnem ponosu in na naši narodni časti?«

Dovolj in preveč! In zato bodo naši narodni poslanci Jugoslovanske narodne stranke radi in svesti si svoje dolžnosti odločno posegli vmes in se zavzeli za žalostno usodo naših revnih, poštenih in delavnih slovenskih deklet na vseh pristojnih mestih! Tudi našemu delovnemu ženstvu mora napočiti lepša bodočnost, ker ima polno pravico do nje!

Gospodarstvo

Kako naj gospodarimo?

Naši predniki so imeli eno visoko gospodarsko šolo: svojo izkušnjo. Kar se je v kmetiji tekom dveh ali treh rodov izkazalo za solidno in uspešno, je mladi gospodar jemal kot svoje glavno gospodarsko znanje in po tem se je ravnal tudi v svojem gospodarjenju in upravljanju. Šola izkušnje je nedvomno najboljša in najsolidnejša šola tudi za gospodarstvo. Ne smemo pa pozabiti: Le tista je tvoja lastna izkušnja, kar si sam dognal in za dobro doznal v kmetovanju.

Le taka izkušnja ima veljavo in tej moraš dajati prednost pred vsemi drugimi nasveti

Neki nemški pesnik pravi: »Kar si podedoval po svojih prednikih, pribori si, da bo tvoje!« S temi besedami zadene tudi veliko zlo našega kmetovanja, ko često gospodarimo po nekem starem pravilu, katerega ne razumemo docela in ga zto le preradi spreminjamo ali opuščamo ob novih nasvetih in načrtih. Tako pride, da se često celo že gospodarji brez načrta, brez prave jasnosti iz dneva v dan.

Naši očetje so v nečem prednjačili pred nami: v poznanju narave in njenih skrivnih življenjskih zakonov. Nenavaden dar opazovanja so imeli za vsa dogajanja okoli sebe in, še danes moramo strmeti in se čuditi, s koliko modrostjo so znali razlagati zdravje in bolezen v hlevu in na njivi, v vrtu in gozdu. En sam slučaj navajamo:

Nekje je živel pred desetletji možkorenina, ki ga v njegovi živino-zdravniški praksi, katero si je pridobil brez posebnih šol, ne bi mogel doseči noben moderen zdravnik. Koliko bi bilo še drugih podobnih slučajev v dokaz, s koliko modrostjo so živeli in gospodarili naši predniki! Še danes je nešteto nasvetov in gospodarskih pravil med nami kot stara dediščina. A mi jim ne vemo več razlage in ne poznamo zanje dokaza pravilnosti, kvečjemu še zagovor: tako so delali naš oče. Zakaj? Moderno življenje zadnje dobe je tudi kmetovalca iztrgalo iz narave in obrnilo njegove oči k cenam, trgu in drugim zunanjim oblikam gospodarstva. Tako danes že skoroda pozabljamo, da jedro kmetovanja nikakor niso množine pridelka, cene in trgi, marveč nam skrivnostna narava rasti, dozorevanja in umiranja.

Kdor si hoče v sedanjih poplitvenih dobi pridobiti življenjsko modrost, mora seči po knjigi, listu, predavanju, iskati mora srčne in razumske izobrazbe na umeten način, ker mu je življenje samo ne more več zadostno nuditi. Isto je v gospodarstvu. Današnji gospodar mora seči po knjigi, listu, strokovnem časopisu, obiskovati mora šole in tečaje, učiti se mora neprestano, da zamore biti dober, razumen gospodar. Kmetje bi morali danes naravnost kričati po dobri splošni in strokovni izobrazbi za svojo mladino, da njihovi domovi ne bi bili nekoč ogroženi.

To, gospodarji, je, kar si moramo predvsem ohraniti: najdragocenejšo izkušnjo iz moderne sedanje dobe. V tem primeru moramo iti svoja pota!

Obcestno sadno drevje. Kdor rajša po Češkem, bo opazil, da se tam nahajajo ob skoroda vsaki okrajni in občinski cesti pravcati sadni drevoredi. Mnogi donašajo toliko ali celo več, kolikor stane letno vzdrževanje ceste. Hkrati dajejo pokrajini lepo lice in zavijajo vasi v lep šopek zelenja in beline. Tudi v Sloveniji so sedaj odredili, da se ima banovinska cesta obsaditi s sadnimi drevoredi. Vsakoletna izkušnja uči, da je obcestje ugodno za sadno drevje, obcestni nasadi so navadno izredno rodovitni. Na cestah se zbira gnoj, v obcestnih jarkih pa vlaga, kar oboje koristi drevju. Tudi cestni prah ugodno vpliva na drevje, ker uničuje sadne škodljivce. Sadi se navadno pozne sorte, ki na drevju niso užitne in ob enem času dozore, tako da so nasadi varni proti tatvini. Od hrušek je najbolj priporočati koroško moštnico. Kdor ima ugodnost, da teče cesta ali občinska pot ob ali po njegovem gruntu, naj to izrabi in cesto ali pot obsadi z drevjem. Uspeha bo lahko vesel.

Napajanje živine. Krava molznica v teži 500 kg rabi pri suhi krmni dnevno okoli 50 l vode. To je velika količina. Če žival ne dobi dovolj vode, trpi — in to v našo škodo. Po naših krajih imajo ponekod navado, da napajajo živino pozimi s škafi, kar je ogromno in ne baš lahko delo. Zakaj bi živina tudi pozimi ne hodila sama po vodo? Ali res ni mogoče postaviti neke zunaj korito, kamor bi se živina redno gonila, da se napije po mili volji. Tudi to kratko gibanje na prostem bo imelo korist in bo z njim prištedeno obilo nepotrebnega posla.

Zanimivosti

Največja ladja sveta, ki bo pa obenem tudi najhitrejša, je bila te dni spuščena v morje na Angleškem. Pri splovlitvi ladje je bila kumica angleška kraljica Mary, po kateri se ladja tudi imenuje. Novi morski velikan je pravo čudo moderne tehnike. Skupna tonaža znaša 73.000 ton, moč strojev pa 180.000 konjskih sil. Posadka bo štela 1200 do 1500 mož, normalno pa se bo vozilo na ladji 4000 potnikov. Skupna dejanska teža kolosa znaša 50.000 ton. Vozil bo ta veleparnik z brzino 28 do 30 morskih milj na uro. Angleži upajo, da bodo s tem morskim orjakom posekali dosedanja nemški rekord na prekoceanski vožnji in si zopet priborili »modri trak oceana«. Ladja bo prvič odpeljala v Ameriko šele leta 1936., ko bo popolnoma dograjena in opremljena.

Teden dni brez vode. Angleški raziskovalec Green pripoveduje o ljudstvu grmovnikov v puščavi Kalahari. Nekoč jih je opazoval in dognal, da lahko vztrajajo teden dni brez vode, čeprav je pripekalo solnce tako močno, da se je zemlja osušila in razpokala. Šele sedmega dne so se dokopali do vlažnih korenin, s katerimi so si ugasili žejo. Najbolj čudno pri tem je to, da pri dolgem vztrajanju niso bili prav nič slabe volje. Evropejec pa bi ob toliki vročini vzdržal komaj dva dni brez vode in bi nato moral od žeje umreti.

Poravnajte naročnino!